

УДК 338.48:005(477.87)(043.2)

В.Ф. ПРОСКУРА
доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри менеджменту та управління економічними процесами,
О.В. МАКСЮТОВА
аспірант,
[Мукачівський державний університет](#),
м. Мукачєво

РОЗРОБКА МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНИМ КОМПЛЕКСОМ РЕГІОНУ

Однією із найважливіших сучасних тенденцій розвитку туристичного ринку є посилення диференціації туристичної політики в регіональному розрізі, децентралізація управління та регулювання туристичною діяльністю. В зв'язку з цим, потрібно враховувати специфіку туристичного попиту і пропозиції, сучасний і прогнозований рівень розвитку туризму. Вивчення туризму як системи дає можливість виокремити низку проблем, серед яких ключовою є формування і виконання державних планів розвитку регіональних систем туризму.

Стратегія розвитку регіону є виразом довготривалої регіональної політики яку здійснює регіон, виступає інструментом управління і представляє концепцію дій, скерованих на зрівноважений і довготривалий розвиток регіону.

Вдалий механізм управління туристично-рекреаційним комплексом забезпечує основну функцію стратегії соціально-економічного розвитку регіону, яка пов'язана з освоєнням потенціалу регіону, у контексті привабливості його туристичних ресурсів. Дана стратегія повинна охоплювати економічні дії, пов'язані з ринковими процесами, а також позаринкові дії, які здійснюються на різному рівні державні інституції, зокрема місцеві органи самоврядування.

Надзвичайно актуальною і перспективною є розробка і реалізація регіональної програми соціально-економічного розвитку, яка б дозволила фіксувати у системі об'єктивних та суб'єктивних показників різноманітні аспекти соціально-економічної ситуації в області, своєчасно відстежувати тенденції її розвитку, передбачити можливі соціальні та екологічні наслідки та вносити необхідні корективи у практичну діяльність місцевих органів управління.

Туристично-рекреаційна галузь регіону останнім часом набуває більш вагомшого значення для соціально-економічного розвитку краю, стрімко інтегрується у загальноукраїнську та європейську туристичну індустрію. Саме тому в цьому напрямку метою органів влади регіону постає просування транскордонного туризму в регіоні як унікальному просторі культурно-історичної спадщини [1, с.154].

З метою покращення та вдосконалення функціональної та технічної якості складової регіонального та національного туристичного продукту, оптимізації використання туристичних ресурсів, посилення конкурентоспроможності на внутрішньому та міжнародних туристичних ринках, забезпечення надходжень до бюджетів усіх рівнів, сприяння соціально-економічному розвитку регіону, як складової держави та зростання якості життя населення, залучення бюджетних і позабюджетних коштів до фінансування важливих завдань розвитку галузі Закарпатською обласною радою розроблено та затверджено регіональну Програму розвитку туризму і курортів у Закарпатській області на 2016 – 2020 рр.[2].

На виконання Програми розвитку туризму і курортів у Закарпатській області на 2016-2020 роки у 2017 році було промарковано 3 туристичні маршрути: 10,2 км «Шлях Пинті» (Хустський та Виноградівський райони); 10,0 км Лисичєво – г.Кук (Іршавський район); 38,6 км частина Закарпатського туристичного шляху на території Міжгірського

району; продовжено популяризацію туристичного потенціалу області через представлення туристичного потенціалу Закарпаття у 9 загальноукраїнських та міжнародних туристичних виставках, які відбулися у містах: Києві, Одесі, Львові, Харкові, а також у м.Брно (Чеська Республіка) та м.Будапешт (Угорська Республіка). Згідно з Програмою проведено XVI Міжнародну туристичну виставку-ярмарок «Тур'євроцентр – Закарпаття 2017» та Міжнародну конференцію «Три «Т» у туризмі: транспорт, технології, туризм».

З метою широкого розповсюдження інформації про наявний туристичний потенціал регіону впродовж 2017 року організовано та проведено пізнавально-інформаційні тури для представників туристичних компаній та засобів масової інформації («Закарпаття запрошує на відпочинок», «Чеський туристичний маршрут», «Зимовий тур»). Проведення пізнавальних турів сприяє більш активному поширенню інформації про туристичні об'єкти, особливо тих, які недавно на туристичному ринку.

Популяризації туристичної привабливості краю сприяє встановлення 16 інформаційних стендів про фестивалі Закарпаття на територіях інших регіонів (м. Тернопіль, м. Хмельницький, м. Одеса, м. Рівне, м. Полтава, м. Херсон). У 2017 році започатковано курси підготовки та перепідготовки фахівців туристичного супроводу (на базі Мукачівського державного університету, ДВНЗ «Ужгородський національний університет», Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II). Співпраця з асоціацією «Регіональна туристична організація Закарпаття», Асоціацією туристичних підприємств Закарпатської області, Асоціацією фахівців туристичного супроводу Закарпатської області, туристично-інформаційними центрами сприяє проведенню заходів щодо реалізації Програми.

Проте, формування ефективної моделі управління туристично-рекреаційним комплексом регіону дозволить створити умови для інвестиційної привабливості туристичних підприємств та дозволить розвивати інфраструктуру, зберігаючи екологію й культурну спадщину краю, що разом буде сприяти підвищенню добробуту області в цілому та міст зокрема.

1. Просторова організація туристично-рекреаційної сфери регіону: монографія / За загальною редакцією д.е.н., проф. В.В. Папп. – Мукачєво: Редакційно-видавничий центр МДУ, 2016. – 268 с. 2. Програма розвитку туризму і курортів у Закарпатській області на 2016 – 2020 роки [Електронний ресурс]: Розпорядження голови державної адміністрації 23.11.2015 № 426 . – Режим доступу : www.zakarp.at-rada.gov.ua.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>